

Z blízkých i dálných krajů.

BLOKÁDA A JEJÍ PORUŠOVATELE.

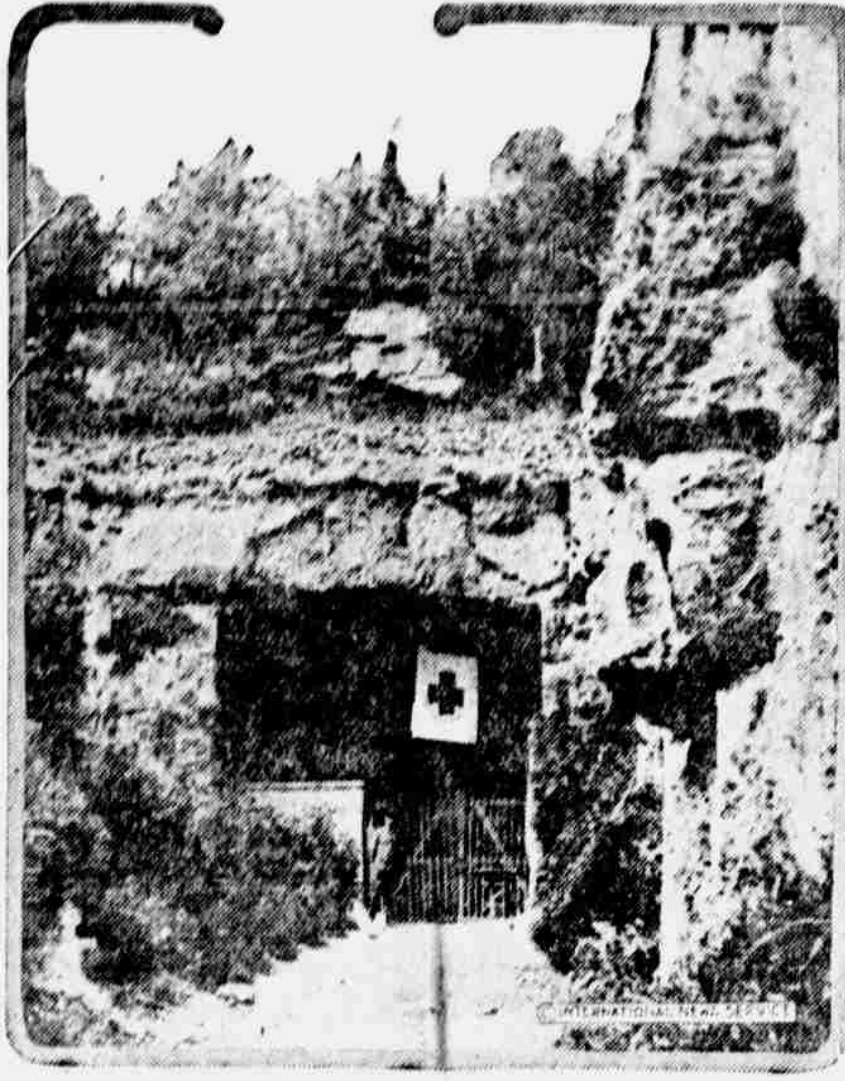
PŘÍTOMNÁ válka, vedená na souši i na moři, významně se nejenom velkými pozemními operacemi vojenskými, jaké před tím nikdy neviděl svět, ale také blokádami ve velkém měřítku. Co je to blokáda? Slovo toto odvozeno je od termínu blocus, jenž znamená svírku, a v mezinárodním právu znamená to trvalé sevření přístavu, ústí řek a po případě i celého pobřeží nepřátelského státu válečným loďstvem, jehož účelem je zamezení styků po moři a tímto místy a jich úplné osamocení. Spojenci v přítomné válce prohlásili blokádou německého a rakouského pobřeží, která doposud je v platnosti. Tato blokáda může být považována za účinnou, poněvadž spojenci mají dostatek válečného loďstva, aby jí udrželi v platnosti a aby zamezili činnosti její porušovatelů.

První blokádou byla nepočetná, kterou prohlásil římský generál Marcus Claudius Marcellus, velitel velké armády a známého válečného loďstva, dvě století před křesťanskou érou, nad bohatým a důležitým městem Syrakusami na Sicílii. Na jižním pobřeží Středozemního moře nalézal se mocný soupeř Říma, bohaté město Karthago, které v té době znamenalo silnou námořní moc. Toto město sledovalo operace Říma s nelibostí. Bylo v jeho zájmu, aby Syrakusy udržely se jako svobodné město a porazily legie Marcellovy. Domnívalo se, že Syrakusy, dostane-li se jim pomocí, budou moci se udržeti po dlouhou dobu. Marcellus chtěl Syrakusy vyhladověti a proto prohlásil blokádou přístaviště i města. Ale odvážní námořníci z Karthaga vypravovali se s loďcemi, naloženými živými a válečnými potřebami k obleženému městu a snažili se proniknouti blokádou. To byli nepočetní první porušovatelé blokády.

V té době ovšem nebyla žádná otázka kontrabandu. Zájmám Římanů bylo vyhladověti město a porušit odvážné Karthagiánů, kteří by se pokusili o porušení jejích příkazů. Ale plavci z Karthaga na svých rychlých loďkách velmi často projeli mezi římským loďstvem a přivezli obleženým potřebny k živobytí i válce. Tito plavci byli vytrvalí a zehytralí, tak že podařilo se jim plně zásobovat město a toto mělo ještě dostatek zásob v době, kdy konečně padlo zradou.

Blokády toho či onoho druhu vyskytovaly se v bojích mezi římskými městy již před tím, ale v případě Syrakus pravděpodobně poprvé v historii účinné blokády na moři byla důležitým činitelem v rozhodnutí štěstí válečného. Prota tuto blokádou možno považovati za první v našem slova smyslu. Od těch dob blokády vzrůstaly ve svém měřítku a důležitosti, kdykoliv některá námořní moc podílela s na velkém zájmu. Ale vedle blokád účinných vyskytly se také blokády fiktivní, čili papírové, které obydly byly pouhým nařízením a nebylo při nich skutečného sevření míst, nad nimiž blokáda byla prohlášena. V letech 1584 a 1630 Holandsko prohlásilo blokádu všech španělských přístavů ve Flandřích a v roce 1662 a opět roku 1685 celého pobřeží Anglie a její kolonií. Tato blokáda ovšem napočít byla porušována, ješto nebylo tu loďstva, které by porušování její mohlo zabránit. Anglie dosti často vyhladovala v dřívějších dobách také papírové blokády. Tak v roce 1756 vyhlásila Anglie blokádu na všechny přístavy francouzské, vyhlášené ale pouhé nařízení této blokády, ale nevyšla loďstvo, aby jí udržovalo v platnosti. Tato nařízení blokád vyvinulo se v zločin. Kterákoliv námořní moc mohla prohlásiti blokádu pobřeží některé z nepřátelských zemí a přes to, že neměla sily, aby takovou blokádou udržovala v plat-

NEMOUCNICE V KAMENNÉM LOMU VE FRANCII.

Na obrázku našem spatřujeme nemocnici Červeného kříže, která byla zřízena v kamenném lomu v Soissons ve Francii v krajině, jež známa je jako "labyrinth".

Neutralové v přítomné válce uznávaly blokádu anglických vod Německem, poněvadž nepovažovali ji za účinnou. Blokádu německého pobřeží Anglie ale za účinnou považují, poněvadž Anglie má dostatek loďstva, aby jí udržovala v platnosti. Blokáda může být i jenom tehdy účinnou, podaří-li se jedné námořní moci zahátni loďstvo nepříteli do jeho přístavů a tak prokázatí moc narádit, aby loďstvo neutrální do přístavišť těch nevstupovalo. Dokud ale námořní moc nemůže kontrolovat loďstvo nepříteli, nemá práva považovati svoji blokádu za účinnou. Anglie v přítomné válce podarilo se opanovati moře a vytlačiti z něho loďstvo nepříteli. Byla-li dříve pohybnost o tom, je-li blokáda německého pobřeží účinnou, když německé ponorky křižují moře, nyní jí není, ješto ukázalo se, že tyto ponorky nejsou schopny blokádu zabránit. Německé ponorky považovány jsou jenom za škodlivky, jimž čas od času podaří se proniknouti blokádou a způsobiti loďstvu nepříteli škodu.

Také v době blokád jižního pobřeží za občanské války jižní ská loď Alabama brázila moře a měla obchodní loďstvo severu, ale ani Francie, ani Anglie, nepovažovaly to za prokaz o násilné schopnosti udržeti kontrolu nad vodami proti jižní ské námořní moci. Když Lincoln prohlásil blokádu jižního pobřeží, měly evropské námořní plně právo pohybovati o její účinnosti, ješto federální vláda měla jenom několik loď, kterých bylo nutno použiti k operacím vojenské díležitosti k zajištění vítězství severní zbraní. Ale Lincoln naránil úmysl budování loďstva pro blokádu. Všechno, co mohlo udržeti se za vodách a mohlo snést dílo, bylo použito k docelení účinnosti blokády. I loď z řeky Hudsonu

kovatelům blokády zbývala k utrazení jenom poměrně malá vzdálenost.

Jižní státy tehdy byly mnohem úplněji osamoceny, než je Německo v přítomné době. Ceny životních potřeb stouply do neobyvatel výše. Tuna soli, která mohla býti zakoupena na Bermudě za \$7.50, měla cenu \$1,600 po svém vyložení ve Wilmington. Zlá se to téměř neuvěřitelným a přeje jenom jedná se o pravdu. Káva prodávala se v jižních státech za dvacetkrát tak vysokou cenou jako na Bermudě. Láhev brandy, která stála 75 centů v Bordeaux ve Francii, přinesla cenu \$25 v Richmond. Cena všeho ostatního vzrůstala v tomto poměru.

Od těch dob neměny byly půlisy, aby blokádou nebylo možno vyhladověti občanské obyvatelstvo. Ale s nevalným výsledkem. Anglie, ku příkladu, v přítomné válce tvrdí, že Německo zmobilizovalo celý národ, takže není možno činiti rozdílu mezi potřebami pro vojsko a potřebami pro občanské obyvatelstvo. Kromě toho německá vláda zmocnila se kontroly nad všemi potravinami a v takovém případě není lze rozhodnouti, které zásoby jsou pro vojsko a které pro občanské obyvatelstvo.

Blokáda je válečným prostředkem, ku kterému nehytují se mocnosti jako k válečné mrtovotině. Anglie tvrdí, že blokáda německého pobřeží je takovou válečnou mrtovotinou. Podle mezinárodního práva tato blokáda musí být uznána také neutrálními státy, ješto obchod je citelně poškozen. Na počátku přítomné války mělo se za to, že neutrální mocnosti evropské zvednou společný protest proti blokádě německého pobřeží, ale zlá se, že nyní, po nezdaru německé podmořské války, divadly Anglie byly uznány.

Blokáda, jak už svrchu podotčeno, musí být účinná a musí býti oznámena neutrálním státem, spolu s udáním časových a místních mezí a neutrální země pak mají právo, aby dohlížely nad její prováděním. Každá loď, která pokouší se o protomeni blokády, dopouští se její porušení a může býti vzata. Takovou loď možno pronásledovati na širé moře, ale nikoliv do přístaviště neutrálních. Loď taková pak dopravem je do nejbližšího přístaviště válečné země před loďstvem soud, který rozhoduje, byla-li blokáda porušena. Daje-li loďstvem soud k přesvědčení, že blokáda porušena byla, prohlásí takovou loď za propadlou. Zboží zabavuje jenom v takovém případě, byl-li jeho vlastník zuzem trestný účel plavby. V některých případech za zboží takové nabízí se náhrada.

Je přirozeno, že blokády mají mnoho nepřátel, poněvadž jsou považovány za nespravedlivé a poškozující neutrální státy. Jsou státníci, kteří přimlouvají se za její zrušení. Mnozí její zastánci opět přimlouvají se za to, aby zboží, jež zabaveno na loďkách, které dopustily se porušení blokády, bylo zapláceno. Je jisto, že při přístupu upravování mezinárodního práva blokády věnována bude náležitá pozornost a že učiněny budou pokusy o její zmírnění.

V přítomné válce mnoho loď, porušujících blokádu, bylo torpe-

PISKOVÉ PEVNOSTI.

V přítomné evropské válce se ukázalo, že opevnění, zhotovené z písku a hlíny, může mnohem lépe vzdorovati útokům nepříteli, než nahládné pevnosti z cihel a kamene. Němei na východním bojišti zastavení byli na svém postupu směrem východním tímto pískovým opevněním, které Rusové zbudovali na obranu Dvinsk a Rigy. Velké pevnosti polské, z nichž některé považovány byly za nejlepší ve světě, nemohly vzdorovati mocným německým a rakouským dělom. Pískové pevnosti jim ale vzdorují. Velké německé střeby mohou utvořiti do tohoto pískového opevnění otvory a části vyhoditi do povětří, ale nemohou zabavit obránců krytu a pokusy o dobytí opevnění útokem jsou odrazeny boční palbou strojových pušek.

V různých dobách své historie Rusové dávali ostatnímu světu lekcce ve vojenských taktikách, které způsobily pravou revoluci v obydlych praxích. Napoleon mnohem také neutrálními státy, ješto obchod je citelně poškozen. Na počátku přítomné války mělo se za to, že neutrální mocnosti evropské zvednou společný protest proti blokádě německého pobřeží, ale zlá se, že nyní, po nezdaru německé podmořské války, divadly Anglie byly uznány.

Je přirozeno, že blokády mají mnoho nepřátel, poněvadž jsou považovány za nespravedlivé a poškozující neutrální státy. Jsou státníci, kteří přimlouvají se za její zrušení. Mnozí její zastánci opět přimlouvají se za to, aby zboží, jež zabaveno na loďkách, které dopustily se porušení blokády, bylo zapláceno. Je jisto, že při přístupu upravování mezinárodního práva blokády věnována bude náležitá pozornost a že učiněny budou pokusy o její zmírnění.

V přítomné válce mnoho loď, porušujících blokádu, bylo torpe-

Wilsonova řeč v Columbus.

Columbus, O., 11. prosince. — President Wilson prednesl před zdejším Obchodním klubem vzájemnou řeč, v které vyzýval americké obchodníky, aby suazili se vyvinout obchod bez vládní pomoci, aby země tato mohla sloužiti světu, až přítomná válka bude zakončena, aby suazili se učiniti svoje trhy neodvislými a rozšířiti svoje obchodní zájmy. Mluvil také o míru a prohlásil, že douje, že po zakončení této války dojde k uzavření míru trvalého s takovými zárukami, které nebudou porušovány.

Suché Colorado.

Denver, Colo., 11. prosince. — Sestnaet set salonů v Coloradu spěšně se suazí rozprodati velké zásoby blhovin, drve než nastoupí v platnost zákon, jimž vysušeje se stát. Za půl čtvrtého milionu dolarů bude jisto ještě neprodaného zboží o půl noci na nový rok. Zákon bude přísně vy- náhati stát sám a jeho pochopavé. V klubech nebudou se smiti lhoviny držeti. Sekretář státu však povolil používání vina k církevnímu účelům. Jedenáct pivovarů Coloradských, které zaměstnávaly na 1000 dělníků zastaví práci a čtyři největší budou provozovati výrobu různých nápojů, nahraďujících pivo a podobné břevky. Ostatní zanechají práce a budou státí Nej-více se tím prospěje jiným státem, které budou vyráběti a do Colorado pivo poslati.

TEUTONI RYCHLE POSILAJI STRELIVO TURKUM SKRZE BELEHRAD.

Tento obrazek je jedním z prvních, které zhotoveny byly v Bělehradě za jeho okupace Němei a ukazuje německé a rakouské vojáky v docích, připravujících k odeslání velkého množství váleč. materiálu do Cařihradu v Turecku.